

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellanearum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. VI. Excusatio eorum, quae in Ciceronis dictis animadvertimus, &
Tullianae divinitatis ex aliis locis assertio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

quam insignia ejus virtutis & sapientiæ, quæ est penes veros philosophos, a quibus ut dixi, hæc bona ad alios homines descendunt.

C A P U T VI.

Excusatio eorum, quæ in Ciceronis dictis animadvertimus, & Tullianæ divinitatis ex aliis locis assertio.

Tque hæc in auctoris incomparabilis scriptis animadvertisse sufficiat, quod equidem non feci, quo quicquam de infinita opinione, quam meritissime omnes de ejus ingenio & eloquentia habent, detraham, sed ut omnes intelligant, nullum esse auctorem tam magnum, qui cum judicio legi non debeat. Ceterum meminerimus, adorandum semper *Ciceronem*. Qui si sententiæ lapsus est, hujus vel ut orator causæ suæ inserviens, vel ut homo in aliis occupatissimus, facile veniam, vel ab severissimis, impetrat. Et sunt apud eum quædam plane divina, quæ ab ipso sine numinis afflatu dici non potuerunt. Quale istud est de vera religione, veroque Dei cultu lib. 2. de *Divinatione*: *Nec vero (id enim diligenter intelligi volo) superstitione tollenda religio tollitur. Nam & majorum instituta tueri, sacris caremoniisque retinendis, sapientis est: & esse præstantem aliquam æternamque naturam, & eam suspiciendam admirandamque hominum generi, pulchritudo mundi, ordoque rerum cœlestium cogit confiteri. Quamobrem, ut religio propaganda etiam est, sic superstitionis stirpes omnes elidende sunt. Divina, inquam, verba, si sententiam in genere & simpliciter spectamus, non in persona Ciceronis. Re vera enim*

majo-

majorum instituta, & sacra tuenda sunt, eorum scilicet, quos Deus veræ pietatis magistros humano generi dedit. Hi erant tempore *Ciceronis*, prophetæ sancti Hebræorum Romanis ignoti; Christianis, qui non multo post tempore exorti sunt, præter prophetas, Apostoli, a quibus ad nos transmissa veræ pietatis & legitimi Dei cultus regula. Nec minus utilis hæc sententia, cum superstitionis stirpes omnes elidendas censet. Quod utinam, qui Christianæ rei præfunt, sequerentur, & *Ciceroni* auscultantes, omnem superstitioni materiam atque occasionem auferrent: non enim propterea minus integra & sancta esset religio, sed contra magis, deterfa vanarum observationum ac rituum rubigine exsplendesceret. Eodem pertinet, quod ibidem non Deos, sed præstantem aliquam æternamque naturam humano generi suspiciendam ac colendam proponit, hujusque cognoscendæ nobis facultatem ex inspecta ornatus mundi, ordinisque rerum cœlestium tributam fatetur: hanc enim viam cognitionis sequentes, quam & *Apostolus* in 1. ad Romanos agnoscit, non plures profecto, sed unum Deum, omnium rerum auctorem & principium cogimur fateri.

Sed omnium, quæ sunt excellenter dicta a *Cicerone*, hoc divinissimum judico, quod in epilogo exstat libri primi *Tuscul. questionum*. Sic enim pulcherrimam de contemnenda morte disputationem claudit: Non enim temere, nec fortuito sati, & creati sumus: sed profecto fuit quædam vis, quæ generi consuleret humano: nec id gigneret aut aleret, quod, cum exantlavisset omnes labores, incideret in mortis malum sempiternum: portum potius paratum nobis & perfugium putemus, quo utinam velis passis pervehi liceat: sin restantibus ventis rejiciemur, tamen eodem paulo tardius referamur, necesse est. Hæc ibi *Cicero*, ut dixi, divinitus. Quæ est enim, quæso, illa vis quæ consuluit generi humano, ipsumque præservat a mortis malo sempiterno, nisi *Christus* & *Christi*

sti gratia? Hujus etenim unius beneficio omnes liberamur a morte, in quam omnes quidem necessario incidimus, sed non sempiternam, qui cum vindice & liberatore nostro resurrecturi sumus.

An igitur Cicero fore vidit, ut Deus homo fieret, moreretur pro hominibus, resurgeret a morte, omnes sibi fide conjunctos hoc pacto liberaret? Sane hæc non vidit distincte, sed spiritu Dei instinctum ea chartis mandasse ajo, quæ in illa ipsa solis Christianis cognita mysteria inciderent, neque aliter, nisi de Christi beneficio, intelligi possent: ut nulla esset gens, ad quam non aliquis veritatis radius perveniret. Nam & apud Platonem & Aristotelem capitalia ingenia, similes sententias reperio a cælo deductas. Nec igitur Ciceronem lucis ejusdem supernæ expertem esse decuit, cujus in gente Romana clarissimum citra controversiam illuxit ingenium.

C A P U T VII.

*Defenditur Socrates ab improba Lactantii calumnia,
& de ejus jusjurando.*

Socratem jurare solitum per canem, notum est ex Platone, in Apologia, in Phadone, in Phadro, in octavo de Republica & aliis locis. per anserem etiam jurasse notat Porphyrius lib. 4. *περὶ ἀποχῆς* &c. Sed & per lapidem, beatus Augustinus initio libri primi de Vera Religione. Quod ipse pertinuisse putat ad redarguendam vanitatem idola colentium, quibus melius quodvis animal, immo opus naturæ vel inanimatum, esse constet. Lactantius autem lib.